

Szerkesztői iroda:

Kossuth Lajos-utca (Máriaffy-ház),
a hová a lap szellemi részét megillető közle-
mények intézendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:
Egész évre 32 korona.
Félévre 16 korona.
Negyedévre 8 korona.
Egy hóra 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és
ünne napokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadóhivatal:

Kolozsvárt, Szentegyház-utca 22.

Egy négyszögcentiméternyi tér hirdetői ára
8 fillér. Gyárosok, kereskedők és iparosok ár-
kedvezményben részesülnek.

Reklam sora 2 korona.

Hivatalos közlemények sora 5 kor.

Nyitléri cikkek garmond sora után
40 fillér fizelendő.

A paritás és a civilizista.

Kolozsvár, okt. 24.

Ez a szó „paritás” körülbelül azt jelenti, hogy egyenlőség, egyformaság, nagyságban vagy mértékben. A civilizista pedig jelenti azt az összeget, a mit királyi udvartartás címén fizet a nemzet. Ez az összeg pedig épen akora, mint a mekkorát Ausztria is fizet, t. i. 9 millió 300,000 korona. Ebben az egy kérdésben tehát Magyarország és Ausztria között megvan a teljes paritás. Hogy pedig ezuttal foglal-kozni kívánunk a paritás és civilizista kérdéssel, oka az, mert a királyi udvartartás költségeire a magyar kormány két millió koronával többet akar fizetni 1903 január elsejétől kezdve évenként. E szerint Magyarország is, Ausztria is fizet egyenként 11 millió 300,000 koronát az udvartartásra. Miután pedig Ausztria császára és Magyarország királya egyugyanazon személy, jogosan és igazságosan az következ-
nék, hogy ne csak a költségek hordozá-
sában legyen paritás, hanem más igen fontos és igen lényeges kérdésekben is.

Ohajtánók s ha szabad így szólni — kívánhatnók, hogy ő Felső, a kit mi hódoló tisztelettel veszünk körül, ugyanannyi időt töltsön az általa ugy-nevezett kedvelt Magyarországon, mint Ausztriában. De jámbor ohajtá-sunkra senki sem hederít. A felső csak mint vendég jelenik meg nálunk. Elő a hadgyakorlatokra, elő vadászatra és ha a delegációk itt üléseznek, elő a delegációk megnyitására, de mindez az évnék alig néhány hetét veszik igénybe. Az év legnagyobb részét Bécs-ben tölti.

Hol van itt a paritás?!

A fényszen berendezett és az országnak sok milliójába került budai vár-palota üresen áll, csak szu és az idő őrli a palota királyi pompával elkészít-
töt butorzatát, de a felső ritkán idő-zik ott. Mikor elő, akkor is csak addig időz nálunk, a míg asztalánál vendég-ként fogadják az udvarképes urakat, a kikkel néhány szót vált s aztán vissza-siet Bécsbe, a hol nem vendég, nem idegen, mint Budán.

Hol itt a paritás?!

Ausztria fő- és székvárosában a külföldi követek, a főhercegek, udvari személyzet egész légioja állandóan él és költözik, míg nálunk csak aránylag kevés számú kísérettel jelenik meg a felső s a főherceg urak épen nem mu-takoznak nálunk, hanem annál többet járják Páris, Londont, Rómát, Ber-lint stb.

Hol itt a paritás?!

Bécsben van az udvartartás fénye, pompája, gazdagsága és áldása. Abból a milliókból, mit Magyarország fizet az udvartartás költségeire, nálunk csak garasokat költ el az udvar; — ellen-ben Bécsnek iparát, művészetét, irodal-mát és kereskedelmét állandóan és bő-kezűen gazdagítja.

Van-e itt paritás!

Ha Ausztria valamely városkájá-ban egy lövés egyetnek zászló-ava-tási ünnepélye van, udvari fényvel se-regestől jelennek meg a főherceg urak, míg nálunk Mátyás király szobra le-leplezésének országos ünnepélyére alig lehetett egy olyan főherceget kapni, a ki érti a „Landessprache“-t. Albrecht főherceg szobránál ott kell, hogy tisz-telegjen a magyar kormány pereputy-tostól; bécsi körmeneteknél emelni kell nekik a parádét. Sőt Hentzi oszlopát is nagy katonai parádével, főherceggel s más udvari ceremóniával mezejtják egyik helyről a másikra; de mikor az európai híri és mesés szépségű magyar parlamentet ünnepélyesen megnyitják: ott az udvartól még egy főhercegecske sincs jelen.

Hát ebben van paritás?!

Magyarország szegény. Minden belső intézményének, iparának, keres-kedelmének fejlesztését akadályozza az osztrák. A kiegyezési kérdésekben ál-landóan huzzuk a kurtát. Ki jut a mun-kából, fáradozásból, verejtékből; de semmit sem kapunk a hasznából, az áldásból. Ausztria virágzik, mi tengő-dünk. Ausztria gazdag, mi szegények vagyunk. Ausztria boldog, mi keser-günk reménytelenül. Ausztria a ked-vencz, a dédelgetett. Mi a megtört, a mostoha vagyunk.

Hát ez paritás?!

De nem folytatjuk, pedig sok volna

még, a mivel illusztrálni lehetne, hogy az a paritás, a minél fogva egyenjogu állam Magyarország Ausztriával, egy nagy hazugság. Nem akarunk rekrimi-nálni. Megvagyunk győződve, hogy ő felsége elől gondosan rejtik el mindazt, a mit neki látnia és tudnia kellene. Az ország nyomora, a nemzet sérelmenem jut odáig, mert tanácsosai gondoskod-nak róla. Jól őrzik attól a királyt, hogy népeinek viszonyait megismerje.

A kormány pedig noha kötelessége volna — semmit sem tesz ebben az irányban. Épen olyan alázatos szolgálja, épen olyan kész hiva a bécsi köröknek, mint mindenik elődje, mióta a balsors, közösségben helyezett Ausztriával. A főreértéseket eloszlatni, a sérelmeket orvosolni nem igyekezett soha. Az orszá-g és nemzet érdekeit, a kapzsi Ausz-triával szemben megvédeni nem tudja vagy nem akarja. Az udvart közelebb hozni a nemzet szívéhez meg se kísér-lik. Magyar udvartartáshoz jogunk volna s magyar udvartartás nincs. Te-hát most mégis azt akarják, hogy en-nek a „nincs“-nek a költségeire még két millió koronával áldozzon többet a koldusbotra jutott nemzet.

Ilyen körülmények között nézi a kormány a civilizista felemelésére a milliókat. De ezek a körülmények azt mutatják, hogy a nemzet elvérzését újabb teherrel elősegíteni nem lehet, nem szabad!

200 millió új adósság.

Újabb beruházások.

Lukács László pénzügyminiszter ex-po-zíciójában csak egy dobálózott a milliókkal, mintha hordó számba heverne a sok arany és ezüst az államkincstárban. Pedig bizony üres az s ha valami újabb kiadásra kell pénz, az adósság csináláshoz folyamodik az állam is. A pénzügyminiszter előterjesztése szerint nem kevesebb, mint **200 millő újabb adósság**ot akarnak csinálni, a melyet beru-házásokra fognak fektetni.

E rengeteg pénz a miniszterelnöki pa-lotának megépítésére, a kultuszminiszterium részére új épület építésére, egy kolóniális rendszerű elmeógyógyintézet létesítésére már létező elmeógyógyintézeteink kibővítésére, több-rendbéli kórházi és szanatóriumi építkezésre, némely vármegye szükséglet kielégítésére len-ne szükséges.

A Budapesten levő főkapitánysági épü-letnek kibővítésére, számos igazságügyi, ne-vezetesen törvényszéki és fogházi épületnek létesítésére a vidéken, a gazdaság különböző ágainak előmozdítását célzó különböző léte-sítményekre, a Temes-Béga hajózhatóvá tételére. Az állami kezelés alatt álló folyók szabályozására a vízmások megkötésére, téli kikötőknek és rakodó-partoknak létesíté-sére, különböző városok árvédelmi munkái-nak megépítésére, kiegészítésére és egyes árvédelmi tásulatok segélyezésére, különböző gazdasági célok előmozdítására, így a mar-hatényasztás, borértékesítés, a len és kender-termelés előmozdítására szükséges intézkedé-sekre, a faértékesítés előmozdítása céljából erdei vasutak építésére, azonkívül az állami vasműveknek különböző természeti beru-házásokra. Mindezeket kívül számos vasuti létesítményekre.

Az ungvári vagy beleznai határszéli fő-vasutnak kiépítésére, a mely négy külön-böz létesítményből áll: a nagyberzeai ha-társzéli fővonal kiépítése, a csap-ungvári ál-lamvasuti vonal átalakítása, a nyiregyháza-csapi államvasuti vonal teljesítő képességé-nek fokozása és a csaba-nagyvárad állam-vasuti vonal teljesítő képességének emlelé-séből, amelyek mind 25 és fél millió koronát fognak igényelni.

Továbbá a **székely vasutak** egész hálózatainak kiépítésére, a mely ismét számos különböző munkálattal áll és nem kevesebb mint **34 millió 200 ezer** koronát fog igénybe venni.

Ezenkívül a fumei különböző beru-házásoknak egyik csoportjára, nevezetesen az ottani kikötőnek egy új medencével való kibővítésére a kikötőnek különböző vasuti berendezésekkel való kiegészítésére, amely munkálatok ismét 10,200,000 koronát venné-nek igénybe. Mindezeket kívül számos más vasutépítésre, hidépítésre, melyek körülbelül összevissza 200.000,000 koronát fognak ki-tenni.

A költségvetésből.

A jövő évi állami költségvetésben sok olyan tétel szerepel, a melyek igen közelről érdekelnek sokakat. Azért ezeket összesze-d-tük s közöljük az alábbi sorrendben;

A **belügyminiszterium** költségvetése szerint 278.758 kor. a vármegyei tisztviselők

anyagi helyzetének további javítása céljá-ból, azok lakpénzeinek emelésére fog for-tatni.

119.000 koronával emelkednek a szin-művészt kiadások.

A közegészségügyi kiadások 250.607 ko-ronával emelkednek az ápolandó betegek és az elmeógyógyászati intézetekben elhelyezet-tek számának növekedése és a **marosvásár-helyi** kórházban egy szülészeti osztály felál-lítása következtében.

A m. kir. esendőrség kiadásai 67.870 koronával növekednek.

62.900 kor. emelkedés mutatkozik az általános közigazgatási kiadásoknál, mert a községi közigazgatási tanfolyam hallgatóinak nagyobb mérvű anyagi segélyezése elől ki-térni alig lehet.

A **kereskedelmi miniszterium** költség-vetése szerint.

A kereskedelemügyi tárcza rendes ki-adásai összesen 7.699.292 koronával emel-kehetnek, mely többletet a következő lényege-seb körülmények idézték elő:

Az ipari és kereskedelmi célokra 547.845 korona a többszükséglet, melyet a gyári kis- és házi iparnak fejlesztése, a kül-földi forgalmi és piaci viszonyok minél szé-lesebb körben való tanulmányozása és figye-llemmel kísérése céljából a szaktudósított in-tézmény szükségessé vált fejlesztése.

A „posta, távírda és távbeszélő” cím-nél 650.690 korona a többszükséglet.

A m. kir. államvasutaknál a 6.854.140 korona többszükségletet részben új helyi ér-dekű vasutak üzembevétele, részben a sze-mélyzet fizetésének tervbe vett rendezése, legnagyobb részben azonban a forgalom emel-kedésével kapcsolatos személyzeti, üzemi és fentartási szükségletek indokolják.

A **földmívelésügyi miniszterium** költség-gei 813.177 koronával emelkednek.

Ebből a többletből a lényegtelenebb vál-tozásoktól eltekintve:

„Az állami kezelésbe vett községi és némely más erdők és kopár területek vala-mint „Az állami szegény kopár területek” befizetésére” esik 43.552 korona.

Az „Erdőfelügyelőségek” címénél je-lentkező 24.280 korona emelkedés a vadte-nyészési célokból létesítendő berendezésekre s főképp a vadértékesítés és a vadhus-nak külföldre való kivitelét előmozdító intéz-kedésekre fog fordítani.

A gazdasági tanintézetek és mezőgaz-dasági ismeretek terjesztése címén, az álla-mi alkalmazottak tervezett illetményrende-zése folytán, a rendes kiadások némileg csök-kennek ugyan, de a népi gazdaság isme-reterjesztésre szolgáló hitel ezuttal is 60.000 koronával emeltetett.

A „Kulturtermékek hivatalok” címénél mutatkozó 33.127 korona többlet a réntón-zsénál, talajjavítási és alagosóvezési munká-latokra.

5.900 koronával emelkedik a „Halászat” szükséglete.

„A Szőlészet és Borászat” címénél 49.974 kor. többlet mutatkozik, amely több-le egész összegében a pinczesteri tanfo-lyamok szervezésével kapcsolatos kiadásokra fog fordítani.

„A Mező- és Közgazdaság különböző ágai-nál” előirányzott 114.766 korona többlet a különböző intézmények fokozatos fejlődé-sével kapcsolatos kiadásokon kívül. komló-termelés országos fejlesztésére, a szesz mű-szaki alkalmazásának előmozdítására, a mé-hészet fejlesztése érdekében kiosztandó mé-hészeti eszközök vételárának fedezésére fog igénybe vétetni. Ezenkívül a mezőgazdaság egyes ágainak fejlesztésére szolgáló kiállítá-sok rendezését teljesítő gazdasági egyesüle-tek támogatására, valamint a kizsádkák ér-dekelt felkaroló egyesületek segélyezésére szolgáló hitelrészlet és lényegesen emeltetett.

Hogy a munkások anyagi helyzete az állam közvetlen segítő közbelépésével is ja-vitassék, a gazdasági munkások részére a szükséges munkaeszközök beszerzésének meg-könnnyítése céljából 300.000 korona véte-tett fel.

A hegyvidéki nép anyagi helyzetének javítására megindított akciónak két új vár-megyre való kiterjesztése, valamint a szé-kelyföldi nép gazdasági fegyelmezésének céljaira előirányzott összegek folytán a „Hegyvidéki földmívelő nép fegyelmezésére” új címzettel a kiadások 283.224 korona töb-bletet idéztek elő.

A **vallás- és közoktatásügyi** tárcza ren-des kiadásai összesen 2.461.614 koronával emelkednek, ebből az összegből 204.432 ko-róna esik a felsőbb tanintézetekre, főle; a budapesti egyetem 10 rendkívüli tanári ál-lásnak beszüntetésével 8 rendes tanári állás szervezésére és a segédszemélyzet némi za-porítására, továbbá a legutóbb megnyitott II. sebészeti és idegkórtani klinikák szükségle-tere, valamint a többi intézetek elődázhatat-lan kiadásainak fedezésére.

A középiskoláknál 317.139 korona töb-blet mutatkozik.

A népnevelési intézetek szükséglete 1,108.311 koronával emelkedik.

Ebből az összegből 534.002 korona az az állami elemi népiskolákra esik és pedig olyképpen, hogy 200.000 koronát igényel az 1902. szeptembertől felállított iskolák szük-ségletének az egész évi szükségletnek meg-felelő kiegészítésére, 100.000 korona fog az az 1903. éven felállítandó új iskolák szük-ségletére fordítani, míg a fennmaradó összeg a már fennálló iskoláknál még szükséges ta-nítói állások illetményeinek fedezésére és a tanítók törvényes korpótlék igényeinek kie-légítésére szolgál.

A községi és felekezeti iskolák tanító-i-nak fizetésekiegészítésére és korpótlékainak

fedezésére az 1893: XXVI. t.-cikk alapján 110.000 korona többletszükséglet merül fel.

A művészeti intézményeknél összesen 51.133 korona többszükséglet merül fel.

A muzeumok, könyvtárak és műemlé-kek céljaira összesen 81.048 korona többlet vétetett fel részben a vidéki muzeumok kul-turális szempontból szükséges támogatására.

Az egyházak segélyezése címén 600.000 kor-nna többletszükséglet előirányozása vált szükség-gessé. Er összegből 350.000 korona a lelkeszi jövedelem kiegészítéséről szóló 1898. évi XIV. t.-cz. fokozatos végrehajtásának folyománya, míg 250.000 korona az egyes hitfelekezetek eddigi államsegélyének felemelésére fog for-dítani.

Az **igazságügyi** tárcza rendes kiadásai végeredményben 84.196 korona apadást tűn-tetnek fel.

A kir. törvényszéknél és járásbíróságok-nál öt törvényszéki bírói és egy albírói, to-vábbá 20 irnoki, 10 segédkönyvezetői állás beszüntetésével 10 telekkönyvvezetői és 10 szolgai állás szervezése; a kir. ügyészség-ek-nél 3 alügyészi állás beszüntetésével 3 ügyé-szi állás szervezése némi többletet idéz ugyan elő, ezzel szemben azonban a kir. kuriánál 5 tanácsjegyzői, a kir. ítélőtáblánál egy fogal-mazói állás beszüntetése, valamint a jutal-mak és segélyek hiteleinek az eddigi összeg felére való leszállítása és a házberék, vala-mint egyéb rovatokon elért megtakarítások az összes szükségletnél a fent kitüntetett ki-adási csökkenést idézik elő.

Katonai tanácskozások.

Bécsben igen fontos katonai tanácskozást tartottak tegnapelőtt a király emlékeite alatt, melyen résztvett Kriehammer közös hadgy-miniszter, gróf Velsersheim osztrák és báró Fejérváry Géza magyar honvédelmi miniszter. A tanácskozás fél három óráig tartott.

Egy másik tudósítónk azt írja:

Még a katonapárt klubjában sem tud-ták az este, hogy báró **Fejérváry** hirtelen Bécsbe utazott. A véderő-bizottság ülésén már részt sem vett, elég volt neki a tegnape-lőtti arra, hogy meggyőződjék a sérelmes új katonai javaslatok ellen való főlháboro-dásról. Mert nem volt titok már akkor sem, hogy **még a kormány leggyőzősebb hívei közt is vannak, a kik ehhez a brutális kíván-sághoz nem adják a hozzájárulásukat.**

De meggyőzhette e javaslat tarthatat-lanságáról az ellenzőknek e sérelmes tervek ellen való különösen ingerült hangulata, a melyre az ország egész közvéleményének tiltakozó szava következik.

Szóval báró **Fejérváry** Bécsbe ment s amint a fönnbent közölt sürgönyből kitűnik: katonai tanácskozás volt ma a királynál. Hogy a tervezett sérelem, az új javaslatok ügye fölött folyt a szó a bécsi Burghban, arról nagyon természetes, hogy hivatalosan nem adnak számot, de a tanácskozás egyetlen plauzibilis magyarázatától eltekintve is poli-tikai körökben még a szabadelvű pártiakban is — ezt erősitették meg. Báró Fejérváry — hogy a legenyhébb formáját adjuk tovább a hírek — jelentést ment tenni az uralkodónak, hogy az új javaslatok elfogadása a magyar parlamentben nehézségekbe ütközik.

Mi meg így mondjuk, hogy: nemcsak nehézségekbe ütközik, de **kizárt dolog, hogy keresztülmenjen.**

A név java.

(Adatok Darányi Ignéz földmívelésügyi miniszter 5 éves beszámolójából.)

Irt:

Máthé József.

III.

Nevezetes újítás, hogy a tanítóképző-intézetek is kaptak faiskolát; 1897-ben a községek is köteleztettek ilyenek felállításá-ra. En istenen milyen faiskolák ezek. 5 o/„a sem alkalmas a mondott cél megvaló-sítására. Egyszerűt ennek az alkatmatlan-ságnak tulajdonítható, hogy a községek gyü-mölstermelésre alkalmas területei fátlanak, hogy az országutak, mezei és megyei utak szélét csak itt-ott (Kis-Küküllő, Tordaara-nyos, Alsófehér, Hunyad, Háromszék me-gyekben) ültették be jóféle nemes gyümölcs-fákkal. Reménykedhünk azonban, hogy a községi faiskolák megerősödésével, a lakó-ság **kertgazdasági ismereteinek** gyarapodá-sával ez irányban is nagyobb eredményeket fogunk elérni. **Ez a kérdés egészen a tanító-ság kezében van.** Súlyt fektetett éppen ezért a miniszter arra, hogy a gyümölstermes-tetés és kertészet ügyének a tanítószágot me-gnyerje. 1892—95-ig 225 tanító nyert e célra gyakorlati kiképzést. Ma már 419 szolgáló-i járnak van egy-egy gyakorlati pomolo-gus tanítója, ki rendszerint kinevezett já-rási faiskola felügyelője. Ezek a felügyelők nagy misszióra hivatvák. Legalább meg-mozgatják a rest községeket és faiskola-ke-zelő kollégáikkal egyetértve megindítják a munkát minden vonalon. Eddig bizony meg-történt, hogy a gondall kezelő csemeteket-télen lerágták a nyulak, mert eltűztele a lakosság a faiskola kerítését. A lelkesek is nagy szeretettel karolják fel a gyümölcs-termesztés eszméjét. Kiváló pomologusok vannak köztük és mind többen-többen ke-resik a kiképeztetés alkalmát. Gondoskodik a miniszr az utkaparók tanításáról is, hogy az állami utak fakészlete, majdn, aho-z-ért gondozókra találjon.

Rendez u. n. téli gazdasági tanfolya-mot is ifjú földművesek számára, melyen azok egyéb gazdasági ágak mellett a gyü-mölcsészetben is oktatást nyerne. S a jövő kis gazdái elég kedvel mennek-e a tan-folyamokra, Magam is küldtem ilyeneket Algyógyra tavaly, mely éven a gazdasági tanfolyamoknak 715 hallgatója volt.

Dicsérettel szólhatunk a miniszter buz-góságáról azért is, mert szaklapok és hasz-nos, népszerű modorban *irt könyvek* kiadá-sával és kiosztásával, nemcsak az ismeretek népszerűsítéséhez, de megtanuláshoz is hozzájárul. Közelebből kiistogatt a „Fato-nyésztés” című könyvből 25.000 példányt, a „Termeljünk gyümölcsöt” címűből 30.000 példányt; a „Gyümölcskertész” című lapot 11.000 példányban adja ki stb.

Mindezeket betetézi a **gyümölcsértéke-sítő szövetkezetek** alakítására és külföldi piac szerszere irányuló akció. De itt már az eredmény kevesebb. Alig mozdul meg a társadalom. Közelebből csak a Székely-kereszteri gyümölcsértékesítő szövetkeze-tről hallottam, minek üdvös volta mellett egy ottani derék tanító ágitált. Nem tudom ki-vánt eredménnyel-e? A külföldi értékesíté-snek is száz, meg száz elhárítandó akadály-a van: tiszta fajok (kereskedelmi szempont-ból) hiánya, osztályozási képesség, egy faj-tából kis mennyiség, szállítási nehézség, drágasága. **Gáspár Antal** marosvásárhelyi pomologus, a legkitünőbb e tekintetben a Székely vidéken — beszélt nekem, hogy a legremekebb válogatott faj — almáinak nem tudott piacot szerezni Bécsben, pedig maga személyesen minták bemutatásával járt el ebben. Utoljára arra a tapasztalatra jött, hogy Bécsben a csomagolási és szállítási költségek miatt nem lehet jobban (sokszor ugy sem) eladni az almát, mint itthon.

Jelentékeny szerepe van nálunk a **baromfitenyésztésnek** is. **Sándor János** szé-kelyügyi kormánybiztos ezzel kezdte műkö-dését Kis-Küküllőben. Ez az akció **baromfi és tojás kiviteltinkre** van alapítva. Jelentő-ségét magyar emeli a baromfitenyésztésnek, hogy általa éppen a nép legszegényebb ré-tege juthat keresethez, ha és a mennyiben képes baromfiak tartására. Az aravalló ké-pességet azonban nem növelik. Bajos is az. Így is 1900-ban 72 millió korona értékű to-jáskiviteltünk volt.

A baromfifajok (jobb fajok) terjeszté-sét csere útfán eszközölteti a miniszter. Ez az eljárás rohamosan fokozza a kivitellé-
pességet. Nagy kár, hogy a **közvetlő** keres-kelem nem elég tisztességes; a nép szor-ult helyzetét hozzá hasonlóan szegény kufá-
rok aknázzák ki. Eppen ezért szükségesnek mutatkozik a közvetítés gyökeres reformá-lása. Magam láttam a szememmel, hogy a szegény falusi asszony egy-két tojásért cse-reben alig kapott 2 fillért érő ecetet, mi-vel sovány paszuly ételét be kellett sava-nyítania. (A tojást nem süthette meg, hi-ányzott hozzá a zsírja, aztán mi is egy-két tojás annyit embernek?) Azt is láttam, hogy a szatcs falusi bíró csirkében is elvette az rovatalt.

(Vége következik.)

A főváros közgyűlése.

Tüntetés az új katonai javaslat ellen.

Budapest, okt. 23.

A székes főváros törvényhatósági bizott-sága ma délután az új városháza épületében közgyűlést tartott, mely alkalommal a köz-gyűlési terem nagy tüntetés színhelye volt.

A közgyűlésen tárgyalásra került Vá-zsonyi Vilmos országgyűlési képviselő, városi bizottsági tag és társainak a **póttartalékosok bevonulása tárgyában benyújtott javaslat**a, melyben indítványozza, hogy a közgyűlés a törvényjavaslat ellen feliratot intézzen az or-zságygyűléshez. A felirat benyújtója indítvá-nyozta egyuttal, hogy a közgyűlés sürgősen tárgyalja a javaslatot.

Az elnököl főpolgármester feltette a kér-dést, hogy kívánja-e a közgyűlés sürgősen tárgyalni a javaslatot, vagy pedig a legkö-zelebbi ülésre halasztja-e?

A többség a sürgősség mellett foglalt állást s a sürgősség ellen mindössze körül-belül tizenöt bizottsági tag szavazott.

A sürgősség ellen szavazó bizottsági tagok ellen a karzat, mely zsufolásig tömve volt, hatalmas tüntetést rögtönzött.

Oriási láma támadt és dörgő abezug-kiáltások hasították át a levegőt, mikor egy egy olyan bizottsági tag neve hangzott, ki a javaslat tárgyalásának elhalasztása mellett adta le szavazatát. A tüntetők nem eléged-tek meg a lármával, hanem a padokat ver-desték s mindenképpen fűlsikítő zajt csaptak.

Vége is a főpolgármester a zendülő kar-zatot kiüritette.

Később a karzatokat ismét megnyitot-ták és ekkor újabb tüntetés támadt, ugy, hogy ismét ki kellett türtetni.

A megabuzogolt bizottsági tagok között volt **Sándor Pál** országgyűlési képviselő is. A közgyűlésen egyébként **Vázsonyi** Vil-mos indítványát a többség elfogadta és el-határozta, hogy a törvényjavaslat ellen fel-iratozt intéz a képviselőházhhoz, egyszersmind hasonló értelmű határozatra hívja fel a vi-déki városokat is.

A közgyűlésen a tüntetést egyetemi hall-

gatók szervezték, a kik este ugyanezen ügyben gyűlést tartottak és elhatározták, hogy utcait tünnetést is rendeznek.

Több mint száz egyetemi hallgató volt együtt este 8 órakor a *Fiume* kávéházban. Bihar Jenő joghallgató beszélt először. Tüzesen okosan. Elmondta, hogy micsoda sérelem fenyegeti az országot s mi a teendő: tiltó szóval odakiáltani a hadügyi kormánynak, hogy ebből nem lesz és nem lehet semmi! Indítványozta, hogy sürgős mozgalmat indítsanak és már holnap az egyetem minden fakultásán hirdessék az akció szükségét. Jöjjenek össze mihamarabb újabb értekezletre és határozzanak a mozgalom helyes módja fölött.

Az értekezlet ezután megválasztotta az előkészítő bizottságot, melynek elnöke, Weigl Imre, Hoffmann Ottó és Weisz Jenő lett. Az értekezlet mindvégig lelkes hangulatban folyt le s ki-kiért a fiatalos hev.

A diákok a *Kossuth nótával* vonultak ki, aztán csendben szétszóróztak. A kirendelt lovasrendőrök békén fordulhattak vissza a rendőrkaszárnyába.

LEVÉL.

Dal- és zeneestély.

Maros-Ludas, okt. 21.

A székely-keresztúri „Székely Társaság” dalkara egy kis kirándulást tett Maros-Ludasra. Itt a helybeli műkedvelő zenekaral együttesen egy igen jól sikerült dal- és zeneestélyt tartott október 18-án. A műsor változatosságát emelte egy felolvasás és egy szavalat. Az első ott tartotta a rugonfalvi ref. lelkész Kovács István, az utóbbit Rosenthal Jakab. Mindketten méltán kiérdemelték a közönség elismerését.

Elismerés és dicséret illeti a helybeli műkedvelő zenekart, a mely előadott zenedarabjaival messze túlhaladta a műkedvelők színvonalát és sikerét. Mint hívatott zenészek egész művészetét látszottak.

Azonban az est sikerének országlánrsze mégis a Székely-Társaság dalegyütletét illeti. Páratlan sikert arattak a jól összehangolt dallamisták szép és kellemes hangjukkal, a könnyed és mégis oly nagy precizitással előadott ének-darabjaikkal. Valóban szépek is voltak azok az „Eredeti székely dalok.” Bátran kiállják a régi kurucz dalokkal a versenyt. Egyedül csak azt lehet kifogásolni, hogy még csak ott Székely-Keresztúri vidéken ősmérk azokat.

Nagyon jól ténne a dalegyütlet, ha nem csak az erdélyrészi nagyobb városokban és a többi nagyobb városokban is — egy körutat téve — bemutatnák. De megérdemelnék azok a székely dalok nemcsak a bemutatást, hanem a kiadást is, lennének azok a magyarság közkinésűvé. Szerzőjük a dalkör vezetője, a székelykeresztúri áll. tanítóképezde derék zenetanára, Végler Gyula.

Ugyhiszem az összes jelen voltak érdekesnek azok kifejezést, ha itt a nyilvánosság előtt, köszönetet mondok a közreműködőknek, s ezek között is különösen a dalegyület derék vezetőjének.

A zene- és dalestély a műsor végeztével átváltozott táncestélylővé. Tartott a vig kedv, a tánc világos reggeli, mikor is a dalkör felkerelkedett és eltávozt körülünk Nagy-Enyedrre, hogy ott is egy élvezetes estét szerezzenek.

Egy jelen volt.

Csaló abbé.

Legújabb párisi szenzáció.

Egy pár nap óta a párisi lapok tele vannak Rosenberg abbé és bandájának csalásairól írott közleményekkel. Az abbé és bűntársai azzal szereleket sok pénzt, hogy meghamisított irásokkal a pápa nevében is

feloldott olyan házasságokat, amiket a polgári hatóságok már semmiesnek jelentettek ki. A banda azokra a buzgó katolikus asszonyokra vetette ki hálóját, akik családtagok a házasságukban s bár el is váltak törvény szerint az uruktól, nem tekintették magukat igazán szabadoknak addig, míg a pápától is meg nem szerzik a házasság fölbonthatását igazoló engedelmet.

A furfangos családi ügyben a legnevezetesebb szerepet kétségtelenül Rosenberg abbé játszotta, ki igen érdekes ember. 1851-ben született és 1885-ben szentelték föl pápá. Apja, anyja zsidó vallásúak voltak s meglelt korukban keresztelkedtek ki. Attól fogva valóságos szenzációi lettek a kis Tours városának, tulságig vitt vallásosságukkal. Házasságukból tizenegy gyermek született, a kik közül egy fiút papnak, egy leányt apácának szenteltek, illetőleg szenteltettek fel. A fiatal abbét nagylehetőség embernek ismerték főlegbbal — életének átka csak vele született nagy élelmessége és az üzletekhez való erős ösztöne lett. Első üzleti sikere az volt, hogy felvirágoztatta a tours-i jezsuiták kollégiumát, mely a tönk szélére jutott volt már. Ez a siker nem sokáig hagyta nyugton. Egyszer, senki sem tudja, miért, Párisba költözött, ott bejáratos lett arisztokrata házakhoz s többek közt teljesen megnyerte két duszadag arisztokrata nőt, B... márkine és d'A... hercegnének bizalmát, akik mindenható tanácsadókká fogadták. Az abbé mindenekelőtt Párisba hozatta apácza-hugát s nagyszabású árvalházat szervezett vele egyetemben Rueilben. Ugyanakkorműgyöngygyárat építtetett s egy nagy gyászkoszorú-üzletet nyitott Párisban. Néhány esztendő leforgása alatt sikerült tönkretennie jölteit, akik 3 milliónyi passzívával mentek csődbe. Az abbénak más keresetforrás után kellett néznie. Akkoriban történt, hogy Cyprus szigetén, pápai beleegyezés nélkül köthet és oldhat frigyeket, hogy Cyprus érseke, Nemattala Szeluán Párisba látogatott, ahol érseki aranylánczát a zálogházba hagyta s számos helyütt, kifizetetlen számlákkal tette nevét emlékeztetéssé. A cyprusi érsek diocézisnek fővikáriusává nevezte ki Rosenberg abbét. A ravasz abbé már most így aknáztá ki ezt a címét: válni akaró főrendű nőkhez állított be és felajánlotta, hogy megszerzi nekik az egyházi dispencziót, hogy pedig a dispenczióknak meglegyen a jogi alapja, kibebb-nagyobb, hol képzelt, hol valóságos birtokokat vásároltatott velük Cyprus-szigeten. Amyi bizonyos, hogy méregdrágán megfizetett velük minden göröngyöt. Egy kis bakis fejében azután megjött az esztől a dispenczió, amelynek érvényessége teljes volt, minthogy a váló nő azzal, hogy földet vásárolt szigetén, az ő egyházkerületének lett tagja. Ilyen és egyéb módokon szerzett Rosenberg abbé pénzt, igen sok pénzt, amelyet részint elspekulált, részint a maga pazar passzívára költött el. Mert az abbé pazar életet élt. Párisban nyolcz-tíz bérelt lakása volt, amelynek mindenike más-más czélnak szolgált: tudniillik bizonyos áldozatait itt, bizonyosakat ott fogadta. Azonfelül rengeteg kísérettel járt minden felé és több szeretőt tartott.

Érdekes alak Rosenberg abbénak czinkostársa, az eltűnt Malleval bankár is. Ez az ember hangzatos című banküzletet nyitott a boulevard Poissonniére-en s bár a tözsden legfőleg rosz hírből ismerték, tözsdei összeköttetéseit emlegette unos-untalan. Nagy kártyás volt s erre nézve érdekes esetet beszélnek róla. Nemrég nősült s mikor az esküvő s rea következett ünnepi lakoma után éjféli idején hazafelé indult ifjú feleségével, az utcán egy ház előtt egyszer csak megállott és így szólt az asszonyához: — Édesem öt percze fölmegek ebbe a házba; várj meg, mindjárt itt leszek. A menyecske várt hajnalig, ekkor elvesztette türelmét, fölment a ház második emeletére s férje-urát ott találta egy kártyabarlangban. Homozmányának utolsó roncát, az utolsó ezer frankot annak tette föl épp a kártyára.

Az édesem öt percze fölmegek ebbe a házba; várj meg, mindjárt itt leszek. A menyecske várt hajnalig, ekkor elvesztette türelmét, fölment a ház második emeletére s férje-urát ott találta egy kártyabarlangban. Homozmányának utolsó roncát, az utolsó ezer frankot annak tette föl épp a kártyára.

Az édesem öt percze fölmegek ebbe a házba; várj meg, mindjárt itt leszek. A menyecske várt hajnalig, ekkor elvesztette türelmét, fölment a ház második emeletére s férje-urát ott találta egy kártyabarlangban. Homozmányának utolsó roncát, az utolsó ezer frankot annak tette föl épp a kártyára.

Az édesem öt percze fölmegek ebbe a házba; várj meg, mindjárt itt leszek. A menyecske várt hajnalig, ekkor elvesztette türelmét, fölment a ház második emeletére s férje-urát ott találta egy kártyabarlangban. Homozmányának utolsó roncát, az utolsó ezer frankot annak tette föl épp a kártyára.

Az édesem öt percze fölmegek ebbe a házba; várj meg, mindjárt itt leszek. A menyecske várt hajnalig, ekkor elvesztette türelmét, fölment a ház második emeletére s férje-urát ott találta egy kártyabarlangban. Homozmányának utolsó roncát, az utolsó ezer frankot annak tette föl épp a kártyára.

Az édesem öt percze fölmegek ebbe a házba; várj meg, mindjárt itt leszek. A menyecske várt hajnalig, ekkor elvesztette türelmét, fölment a ház második emeletére s férje-urát ott találta egy kártyabarlangban. Homozmányának utolsó roncát, az utolsó ezer frankot annak tette föl épp a kártyára.

Az édesem öt percze fölmegek ebbe a házba; várj meg, mindjárt itt leszek. A menyecske várt hajnalig, ekkor elvesztette türelmét, fölment a ház második emeletére s férje-urát ott találta egy kártyabarlangban. Homozmányának utolsó roncát, az utolsó ezer frankot annak tette föl épp a kártyára.

Az édesem öt percze fölmegek ebbe a házba; várj meg, mindjárt itt leszek. A menyecske várt hajnalig, ekkor elvesztette türelmét, fölment a ház második emeletére s férje-urát ott találta egy kártyabarlangban. Homozmányának utolsó roncát, az utolsó ezer frankot annak tette föl épp a kártyára.

Az édesem öt percze fölmegek ebbe a házba; várj meg, mindjárt itt leszek. A menyecske várt hajnalig, ekkor elvesztette türelmét, fölment a ház második emeletére s férje-urát ott találta egy kártyabarlangban. Homozmányának utolsó roncát, az utolsó ezer frankot annak tette föl épp a kártyára.

Az édesem öt percze fölmegek ebbe a házba; várj meg, mindjárt itt leszek. A menyecske várt hajnalig, ekkor elvesztette türelmét, fölment a ház második emeletére s férje-urát ott találta egy kártyabarlangban. Homozmányának utolsó roncát, az utolsó ezer frankot annak tette föl épp a kártyára.

Az édesem öt percze fölmegek ebbe a házba; várj meg, mindjárt itt leszek. A menyecske várt hajnalig, ekkor elvesztette türelmét, fölment a ház második emeletére s férje-urát ott találta egy kártyabarlangban. Homozmányának utolsó roncát, az utolsó ezer frankot annak tette föl épp a kártyára.

Az édesem öt percze fölmegek ebbe a házba; várj meg, mindjárt itt leszek. A menyecske várt hajnalig, ekkor elvesztette türelmét, fölment a ház második emeletére s férje-urát ott találta egy kártyabarlangban. Homozmányának utolsó roncát, az utolsó ezer frankot annak tette föl épp a kártyára.

Az édesem öt percze fölmegek ebbe a házba; várj meg, mindjárt itt leszek. A menyecske várt hajnalig, ekkor elvesztette türelmét, fölment a ház második emeletére s férje-urát ott találta egy kártyabarlangban. Homozmányának utolsó roncát, az utolsó ezer frankot annak tette föl épp a kártyára.

Az édesem öt percze fölmegek ebbe a házba; várj meg, mindjárt itt leszek. A menyecske várt hajnalig, ekkor elvesztette türelmét, fölment a ház második emeletére s férje-urát ott találta egy kártyabarlangban. Homozmányának utolsó roncát, az utolsó ezer frankot annak tette föl épp a kártyára.

Egyleti élet.

A Dávid Forencz Egylet közgyűlése szombaton d. u. 3 órakor kezdődik az Unitárius Kollegium dísztermében.

Tárgysorozat: 1. Ének, a papnövendékek dalkara. 2. Ima, Németh István torozói lelkész. 3. Elnöki megnyitó, br. Petrichovich Horváth Kálmán. 4. Titkári jelentés, dr. Boros György egyleti titkár. 5. Pénztári jelentés, Gálfi Lőrincz egyli. pénztárnok. 6. Hájós János, alapítványra hirdetett pályázat eredményéről jelentés. 7. Választmány kiegészítése után. 8. Indítványok. 1. Indítvány a szesz italokkal való élős korlátozása érdekében. 2. Újvári László indítványa egy segély alap filiés gyűlése érdekében. 3. Ének. 4. A papnövendékek dalkara. 10. Elnöki bezerő. A közgyűlésre mindenki szívesen látott vendég.

A „Beszterce-Naszódvármegyei Általános Tanító-Egylet” saji és besztercei fiókköre ez évi XXXIII-ik rendes gyűlést együttesen f. évi november hó 6-án délelőtti 9 órán kezdve Nagy-Sajon az állami elemi népiskola helyiségében fogja megtartani.

SZÍNHÁZ.

A föld.

(Kemechev — Malonyai színműve.)

Hejh sok igazságtalanság, emberi hamisság esik meg ezen a barna, magcsirázató földön, a hol sok ványadt arczról lepergő verejték öntözi a szárbainduló vetést, míg learatják, hogy egy valakinek az éléskamrája beteljen az étellel, hogy egy valakinek a portáján gyűljön a gazdagság, hogy egy valaki dusskáljon könyörgő a jöltében, hogy egy valakinek duzzadozzék a bugyellárisa a bankóktól, melyekkel megtudja vásárolni három falunak a határát, szolgálórót, járásbíró, finánczot, hatóságot — mindet. Ilyen ebben a darabban a módos Dobos Kovács, az agyafurt, a rosszmaju, a gonosz lelkiségében megalkodott, paraszt, ki legutolsó pillanatig következetesen kőnek a piszkoskezü sáfárkodásaihoz. Három-falu elészegedő, porhanyó humuszát hajtotta víz alá magavállalta és roszszul elkészített gátjaival, ezer meg ezer éhező szájtól vonván meg ezzel a puha kenyeret, adván helyébe nyomorúságot, hajléktalanságot, ruhátalanságot, s minden rosszat, amint ezt ékes szavakban el is mondják a színpadon. Ezzel szemben jön az észszel, becsületességgel, könyörületességgel megáldott félisten, a javait elvesztett földesur fiskális fia, Vékey Gida visszahodítani a népnek az elszakadt földet. Az előbbi a megtestesült gonoszság, az utóbbi a tisztá szent igazság. Ezek körül csoportosult aztán az osztályrendiség árnyalatainak sok képviselője; a kubi-koló paraszt, parvenu zsidó, a középneves fia, — ezüsthaju matronája s még egy csomó népszínművekből, színművekből fenmaradt sablonos típus. A végén pedig házasság révén egymásba ojtódik a félig kék vér, parasztrév, és zsidóvér. . .

Igy messziről nézve a dolgot, latolgatva a halványan, vagy épen sehogysem kifejezett alapeszmét, értékelve az alakokat szép dráma sűrűdött volna, ha iróinknak elég bátorsága lett volna mélyebben barázdálni a meg-meg érintett szerencsétlenségek, társadalmi bajok televényében, s több körültekintéssel, mélyebben látó elmével, s hatóságosabb drámaírói rekvizitumokkal, me-

legebben érző szívvel, s néhott nagyobb eredetiséggel dolgoztak volna.

De ehelyett tetszetős axiómák, kétes-értékű, s könnyen megostromolható kijelentések ingó alapu igazságok s türelmetlen törekvéssel a mese, itt-ott novellai allűrök futó homokjára építik a drámát, melynek strukturájában is sok a tévedés, kifogásolni, gáncsolni való. Sokszor próbára teszik józan igazságot, megvárakoztatják, vagy épen alapot sem adnak a megítélésnek, melylyel ki-probálhatjuk bizony még a darab végén sem kimondott intencziókat, véleményüket, czélzatosságukat. Így hát iránydarabnak gyöngéül, cselekvénység tekintet egyse-rűen színműnek, sokszor ellentétben áll az igazsággal, s helyütt még a valószerűséggel is. Hogy pedig lelkiemociókat ébresszen arra készen van az erre való rekvizitumok egész árzenálja. Az izmusok egész legióját sorakoztatják, hatván minden rendű és rangú néző érzelmevilágára. Felvonulnak jelenet-tenként a pityergős szentimentalizmus, fel-hőjáró romantizmus, a náluk bágyadt ver-izmus, naturalizmus, idealizmus stb. Ennyi elég. Ezt sokan rohadják fel érdemül, kik, ha azért ülnek kényelmes szőlőkben, páho-lyokban, hogy magukon kíséreljék a lelki ellágyulások, feltűzelések mindenesetre tanulsággal járó pillanatit. De igazságot, véle-ményt leszüni, gondolattermékenyülést vinni magukkal — kevésse lehetett. Pedig ezer alkalom kínálkozott az írónak elme-rűlni a társadalmi bajok tengerözönében s specialiter a föld okozta nyomorúságok érzé-keltetésére. De a mint pedzik a dolgokat rögvest abba is hagyják: — félvén talán az igaz szótól, a kegyetlen igazságtól, a mely-nek pedig oly fennen szárnyaló himnuszait zengik a darabban s a melynek oly feltét-lelenül regényes, sőt mitikus, testet öltött ké-pviselője Vékey, a fiatal, a Gida, a fiskális.

A mi magát kizárólagosan a darab fel-építését illeti sok tudást, esszéességet, hogy ne mondjuk — kezdő létkre — rutintáru-lak el a szerzők. Kár azonban, hogy nem tudtak szabadulni a modellektől, ugy, hogy egyes alakoknál prototípusait sokszor nevén nevezhetni. Vagy legalább is azt, hogy hon-nan és kitől nyerték az impulzust egyik-má-sik megkonstruálására. Ime: módos Kovács lánya a magyar Claire, Vékeyné nagysz-szonyom lánya a magyar Suzanne s Vékey Gedeon kisse a magyar vasgyáros, vagy a „Társadalomtámaszai”-nak orvosa, módos Do-bos Kovács, kisse a magyar Bernick, avagy Borkman Vékey Bóde Bilitzky kadét, egy Ti-borc alak, a sablonos nemesített zsidó, jukker-leány stb. Amit azonban ezek tesznek, a hogy belesodródniak a cselekvény árába, köny-nyen kétkedhetünk benne az igazság tekinte-téből. Mindenesetre következetlen karakter Dobos-Kovács, azaz következetes szörnyete-gessé gében az utolsó jelenetig, ahol im egy-szerre hamut szór gonoszságban megöszült fejére. Alig megokolt Vékey G. szerelme, s viszont nem eléggé kidolgozott Kovács leá-nyának a meghajlása s alapos okunk van kétkedni a többi szereplők műveleteiben is, így az öbester Vékey házasságában, Ko-vácsné egyes tetteiben és sok minden egyében.

Midőn pedig mindezek feltorlódnak em-lékünkben a mégis foglalkoztató, jelenetről-jelenetre, hol élénk, világos, jellegzetes s finom művészettel megírt dialogusával, hol egyébb érdekességeivel lekötő darabnak nézte után, lehetetlen arra nem gondolni, hogy ez a két érdekes írdember, kik a no-vellairás terén oly mélyreható nyomokat

fájdalomtól annyira el volt csigázva, a Flo-rence hangja minden csillapító szemnél jobb hatással volt rá. Ezt gyakran tapasztaltam. Most is azt gondolom, ámbár —

Kingston elhallgatott. Eszébe jutott, hogy Ponsonby egy más irányban történt el-jegyzésről mit mondott. Az a történet elei-től kezdve talány volt Kingston előtt. Russell nem látszott csapodárnak sem ingatagnak. Igaz, hogy ő soha sem vallott szerelmet Flo-rencenek, de, ha a szava valósággal le volt kötve, képzeltének engedett volna e oly szabad röptet?

Lehet, hogy Ponsonbrynak nem volt igaza. Tényleg Kingston egy kisse kétkel-dezett ez eljegyzés fölött és semmi esetben sem volt az ő dolga egy férfi privát ügyei-ről beszélni, midőn az semmi képpen sem közölte azokat vele. Ha valaha szemek be-széltek az ébredő szerelemről, a Russelléi tették azt, lábadozásának az ideje alatt. És az nem volt csuda; Florence olyan nő volt, a kiért bár melyik férfi elveszithette volna a szívét.

Oly nagy boldogság volna ez nekem ha igaz volna — mondá lady Vale. Egy fiut nyernék a nélkül, hogy a leányomat elve-szítsem én az apátság az ő otthonuk lehet-ne — vagy egyike az ő otthonuknak.

Kingston nem tudta visszatartani mo-solygását, midőn lady Valet ugy hallotta be-szélni, mintha ő a szép Florencenek, az anya-jal volna, de a szíve egy nagyot dob-bbant — midőn realizálta, hogy ha ez a dol-gal megtörténik, Aura magányosabban lesz, mint volt ezelőtt.

Vajjon el fog-e jöni Valaha az az idő, midőn ismét arra a szövetség-re fog gon-dolni, melyet az odaadó, tisztelt letteljes és ol-talmazó szerelem adna? — Megtörténik va-laha?

Lesz-e neki valaha báto-rsága azokat a szavakat elmondani, melyek oly gyakran re-megtek akjain?

(Folytatása köv.)

hagytak több és bizonyára sikeres próbál-gatás után még érdemesebbet alkot — csak tudásukat élesbitse a helyes önkritika, látó-körüket szélesbítse a tapasztalat s itélőké-pességgüket mélyítse, gazdagítsa a tanul-mány, főleg a gyakorlat, a társadalmi pszi-chologia, a melyeknek kamatozó tökéit oly gyakran szemlélhetjük egyéb írásaikban. S ha mindezeket érvényesítik a festett vász-nak világában, melyeknek levegője oly any-nyira más, olyannyira eltérő annak a terre-numnak légkörétől, hol működnek, sok er-kölsi tényező mutat arra, hogy ott is oly kész, bevégzett, teljes és szerföltött számo-ttevő munkások lesznek akárcsak itt.

A szereplőkről semmi felpanaszolni való nincs. Hivatása magaslatán állott mind-annyi, s a legjobb igyekezettel, törekvé-sel, tehetséggel azon voltak, hogy elfogad-hatóvá, érdekessé és művészi szempontok-hól kielégítővé tegyék az estét, a közönség nagy öröme, mely a legmélegebb szím-pathiával, s nagy lelkesedéssel fogadta a darabot, sokat tapsolván ugy az egyik itt-levő szerzőnek, ki mégse jött lámpák elé — mint a szereplőknek. Vezettek a jó előadás-ban Szentgyörgyi, Szakács, Megyeri, Pap, Tóvölgyi M., T. Halmi Margit, Laczkó.

(f. b.)

Pogány Gábor. A most folyó ma-gyar ciklusnak második érdekes újdonsága Fe-renczy Frigyes társadalmi drámája, a „Pogány Gábor” lesz. Ferenczy drámája a budapesti Nemzeti Színházban a múlt évadban aratot osztalan sikert. Nálunk: Szakács, Papp, De-zséri, Szegő, Tóvölgyi Margit, Laczkó Aranka játszik a főszerepeket. T. Halmi Margit pedig a Pogány Anna szerepében művészi egyénisé-gének kiválóan megeléged, kitűnő szerephez ju-tott a darabban. „Pogány Gábor” bemutatója a jövő héten kedden lesz.

Vasárnap este a legkitűnőbb nép-színműtűnk, a „Falu rossza”, délután pedig Verő György énekes színműve „1848” kerül színpadra.

Szakosztályok gyűlése.

Kolozsvár, okt. 23.

Tegnap d. u. 4 órakor folytatták a szakosztályok a tegnapielőtt kezdett tárgy-sorozat letárgyalását.

Szavacsina Géza polgármester elnököl-t a gyűlésen. Képviselők csekély érdeklődést mutattak. Fontosabb tárgyak a következők voltak:

Az erklelye muzeum állandó elhelyezésének kérdése.

Kolozsvár városa mint pátronus végre kezd érdeklődni az erklelye muzeum iránt. Végleges elhelyezése érdekében az ismét és is-mét megújított kérést végre a szakosztályok elé hozta. Sőt szóba került a muzeum fenntartása is.

Ehrlinger Lajos tanácsos ismertette a muzeum igazgatóságának kérését. Fekete Nagy Béla szolt hozzá. Indítványozza, hogy mielőtt végleges tárgyalásba bele menne a város, muzeális és történelmi szempontból kérjen be a nemzeti és az erdélyi muzeum szakértőitől nyilatkozatot és javaslatot. Gá-mán Zsigmond hozzájárul ehhez, ámbár ő is tudja, hogy az erklelye muzeumnak olyan erklelyi vannak, a melyek nagy értékkel bírnak s ennél fogva a muzeum kellő méltány-lását elkerülni nem szabad.

Kuszkó István örömmel egyezik ebbe bele, hisz az óhaját az, hogy a város előtt a gyűjtemény értéke minden oldalról tisztán legyen megállapítva. Azért ő is azt óhajtáná, hogy a gyűjtemény abból a szempontból is tétessék bírálat tárgyává, hogy a hazafias érzés felébresztése, ápolása és élesztése szempontjából véve, e gyűjtemény minő er-deményt ér el, minő befolyást gyakorol, minő értékkel bír?

Szavacsina Géza elnök nem tartja szük-ségesnek, hogy budapesti szakértő is kére-sék fel. Elégendő, ha haza részünkt köréből kérünk fel egyeneket. Oly képpen óhajta ezt, hogy az erklelye muzeum is küldjön a bizottságba szakértőket. A szakosztályok ily értelemben határoztak.

Az erklelye muzeum különben a mostoha anyagi és más viszonyok mellett is a leg-gondosabban van kezelve. Igazgatóságába a legkiválóbb tekintélyeket és a hazafiak után. Öre színműt a rendezéshez fogott tanulmányozta elsősorban az erd. muzeum gyűjteményének rendezését. Azután hosszabb időn a buda-pesti összes gyűjteményeket tárlatait, a keze-lés módozatait szemle alá vette.

Tanácsot és az organizálásra tájéko-zató nyomtatványokat kért. Azután felment Bácsba, a császári műtörténelni muzeumok tanulmányozásának szentelt több napot.

Itthon az aradi, kassai, nagyváradi mu-zeumok, a temesvári, egri s más vidéki gyű-jteményeket, a vezetés irányát, a gyűjtemé-nyek eljálját, hatását a közönségre figyelte és számba vette. Ezek számbavétele ala-pján rendeztette be a kolozsvári erklelye gyű-jteményt, a melyet Szalai Imre, Fejérpataki László és Radisich 1898—99-ben megszem-létek s elismeréssel nyilatkoztak róla. Szva-csina Gézá, mint a muzeumban a város képviselőjét már 1898-ban meglepte az a gondos és praktikus rendszer, melyet az Unió kiállítás alkalmával, midőn először

TÁRCZA.

LADY VALE.

Angolból fordította: AMICA.

(Folytatás.)

(38.)

XIII.

Azta fájdalom, hogy némileg ő volt azon szerencsétlenségnek az oka, melynek oly szomorú következményei lettek, majdnem ellen-súlyozta az a tudat, hogy annak, a ki azáltal szenvedett, az azt követő napok boldogsága és nyugalma kárpótlást adott. Ő tudta, hogy Russell boldog volt. Russell mondta azt neki és ő magától is látta azt. És ő is csudá-latosan boldog volt. Azóta a tökéletes üdvös-ség extázisában élt. Néha a körülte levő világ kevésbé látszott valódinak mint saját édes álmainak az országa.

— Azt kívánom, hogy bár itt maradt volna — mondá Florence. Én azt gondolom, hogy ő nagyon boldog volt mi velünk.

Lady Vale gyöngéd szeretettel nézett Florencere és karjával átölelte a vállát.

— Az ő ittléle boldoggá tett téged? — kérde nagyon szeliden — majdnem tisz-telettel — mert lady Vale előtt a szerelem olyan tárgy volt, a mint szentnek tekintett és ő soha sem beszélt arról könnyveden vagy tréfásan.

Sajátos hang, valami a nevetés, zo-kogás és sóhaj között, szállt el a Florence ajkairól. Az ő tiszta egyenes tekintetével nézett a lady Vale arczára és azután fejét u barátjánja vállára hajtotta.

— Aura édes, azt gondolom, hogy azzá tett.

Lady Vale karjának a gyöngéd szorítá-sával adta tudtára rokonszenvét és azt, hogy megértette őt.

— Édes — mondá rövid szünet után

— ezt hallani töled nagyon boldoggá tesz engem. Ez lett szívemnek a leghebb kíván-sága. Azt gondolom, hogy ez olyan égbn köttetett házasság lenne, a milyen az enyém volt.

A Florence ajkairól ismét az előbbi hang szállt el. A tiszta boldogság kifejezése volt abban, de midőn beszélt, szavai komo-lyak voltak.

— Aura, talán tévedtük. Sir Russell egy szót sem mondott soha a szerelemről.

— De a szeme mit mondott neked? — kérde lady Vale azzal a gyöngéd mosolyal, mely szomorú arczán kétszeresen édes volt.

A Florence arcza ismét égett. Felállott és ragyogó tekintettel nézett maga elibe.

— Aura, azt gondoltad? — kérde, alig hallatván.

— Mielőtt itt kagyt bennünket nagyon gyakran kezdtem azt gondolni.

Florence hallgatott egy ideig és azután ugyan oly halk hangon mondá —

— Vajjon miért hagyott itt bennünket?

— Azt gondolom, hogy azt nem nehéz megérteni. Ha magadat az ő helyébe teszed, meg fogod látni. Még ha ugy volna az álla-pota, a hogy mi gondoljuk és reméljük, akkor sem maradt volna itten. Ő azt hit

szemlélt meg ezt a gyűjteményt, mely mintegy önmagából fejlődött ki, itt tapasztalt.

Ugyanekkor a muzeumok europai híri ismerője dr. Kun Géza gróf is megsemmisítette a gyűjteményt. Különböző időben két napot szentelt ennek.

Szemléje után a muzeum igazgatóságának a következőket írta:

„Elégé nem tudom diósérni azt a példás buzgalmat, körültekintő figyelmet mindene a mi történetünknek azon szakaszára vonatkozik, melyet a kolozsvári ereklie muzeum feltüntet s mintegy láthatóvá tesz, a kitűnő rendezést, a történelmi adatoknak azon bőségét, melyet az egyes tárgyakhoz mellékelte jegyzetek alkotnak.

Melyek után maradtam a nagyérdemű igazgatóságnak kiváló tiszteletem nyilvánítása mellett,

Maros-Németben, 1898. szeptember 15-én, aláíratok szolgálja:

dr. gr. Kun Géza, s. k.

Ugyancsak e muzeumlól nyilatkozott a hunyadmegei történelmi és régészeti társulat 1898 évi 20-dik közgyűlésén is. Nyilatkozat a társulat tizenharmadik évkönyvének 48 lapján foglalt hivatalos tudósítás szerint a többiek között ezeket tartalmazza:

„En magam, szemléletből szédülök és mondatom, hogy sem államsegély, sem társulatok támogatása nem tudja azt a kinoszt összehozni oly mértékben és oly rövid idő alatt, mint a mit az ereklie muzeum felmutat.”

Ezek a nyilatkozatok négy év előtt tettettek. Azóta a muzeum fokozatosan s nagyon szépen fejlődött s most már valóban hazafias érdekek sürgetik, hogy ezt gondosabb figyelemben s nagyobb támogatásban részesítsék.

Utezák keresztelése.

Salamon Antal tanácsos javaslatba hozza, hogy a Rákóczi hegy alatt, valamint a Kétyv közén levő névtelen utezák kereszteljenek el. Neveket is ajánl.

Kuszkó István sajnálja, hogy Bemnek valamint Kolozsvár volt jeles polgármestereinek, ki a város monográfiáját is megíratta, arra sajátjából pályadíjat tüztött ki, Simon Eleknek a nevéről utca elkeresztelve még nincs. Kéri, mielőtt teljesen kifogyának az utezákból, erre figyelemmel lenni.

A szakosztályok ajánlják, hogy a Rákóczi uttal párhuzamban haladó utca legyen Bem utca. Azonkívül Szondi és Cserei utezákat javasolnak. A milleneumi népiskola mellett Báthori utezákat. A még be nem épített utezákat a külső területeken táblákkal látják el.

A zárszámadás.

Az 1900 évi zárszámadásokat Fekete Nagy Béla tanácsos terjesztette elő. A számadások közszemlére kitétni javasoltatnak. Kuszkó István sürgeti a város ingatlanai törzskönyvének elkészítését. Pénz is van reá. Munkába kell venni, mert foglalásokkal s más tekintetben is károsodik a város. Itt is, ott is területeket fedeznek fel, melyek a város tulajdonát képezik, azonban hasznosítva, de még feljegyezve sincsenek.

Ohajtanódnak tartja, hogy a törzskönyv készítését fogantatba vegyék. Azt is szükségesnek tartan a figyelemben ajánlja, hogy a városi számvédező személyzete a már egy negyed év előtt letárgyalt szervezeti szabályzat alapján bár ideiglenesen beállítassék. Ha ez nem volna lehetséges, a főispán kérje a minisztert, hogy a város ez szervezetére vonatkozólag hozott szabályzatot soronkívül ntézze el, hogy új évtől kezdve e fontos szerve a városnak teljes erővel működhesse. A zárszámadás jelentéséből látjuk, hogy mennyire szaporodott a városi számvédező teendője. De mi is tudjuk ezt s míg a rendőrségi számvédezőt nem csak organizáltuk, hanem felelősség tekintetében olyan erővel láttuk el, mint a városi számvédezőt, melynek ügyköre sok oldalú, a városi számvédezőségi kellő szervezése a város anyagi ügyeire nézve egyetben sürgős. A számvédezőségi rendszereit fokozni fogja a város jövedelmeit.

Apróbb ügyek.

Széchenyi-téri 35 sz. házasság telek eladása nyílt árverésen eredményre nem vezetett. Szakosztályok javasolják a szabad kézből való eladást.

Pozsony a hazai iparban. Pozsony közgyűlésén határozattal mondták ki, hogy minden munkát hazai iparral végeztet, minden anyagot itthonról szerez be.

Külföldről való beszerzéshez külön közgyűlési határozat szükséges.

E megállapodást Kolozsvárral is közölte. Gámán Zsigmond ezt még azzal kívánna megtoldani, hogy a mit csak lehet, helybeli iparostól, vagy termelőtől szerezzünk be.

Peres hid. A monostori múmalom előtti hidat az egyház uradalma építette s tartotta fenn. Most nem akarja azt teljesíteni tovább. Ennek folytán a hidat a közlekedés elől a rendőrség elzárta. Ez ellen két fellebbezést adott be az uradalom, de a hid javításához hozzá kezdett. Szakosztályok ki mondják, hogy a fenntartás az uradalom feladata.

A tárgyalást ma d. u. a szakosztályok folytatják.

MINDENFÉLE.

— okt. 24.

— Esterházy Kálmán gróf állapota. Öszinte örömmel értesülünk, hogy Esterházy Kálmán gróf állapotát tartósan javul. A beteg lakására sürin látogatnak el közéletünk jelesei, hogy részvétükkel fájdalmait csillapítani igyekezzenek. A tegnapi nap folyamán gróf Apponyi Albert látogatta meg a képviselőház jegyzőjét.

— A király köszönete a kolozsvári földészeknek. Széll Kálmán miniszterelnök — mint bennünket értesítenek — leiratot intézett Beldi Ákos gr. főispánhoz, a mely leirat szerint „ő felsége a király legmagasabban elrendelni méltóztatott, hogy a kolozsvári földészek illetve azon földészgazdák küldöttségének, kik egy buzakoszorut, hódolatuk jeléül, a legmagasabb trón zsámolya elé juttatás végett ő felsége legmagasabb személyét képviselő József Ágost főherczeg ő felségének Kolozsváron átnyújtottak, legmagasabb köszönete nyilvánítások.” Főlkéri a miniszterelnök Beldi Ákos gróf főispán „sziveskedjék ezt az érdekeltek tudomására hozni s egyuttal őket arról értesíteni, hogy ő felsége loyális hűségüknek e nyilvánulását a legkegyelmesebben fogadta.”

— Az Unió-tábla új kerete. Emleztettük, hogy Fadrusz János mester megígérte a Redut homlokzatán díszlő márvány emlékkőnek az új bekeretezését, a melyet az ifjuság szép ünnepségek keretében akart lelepleztetni a Mátyás ünnepségek alkalmával. Az ünnep elmaradt, de a keret elkészült. A tegnapi viharos közgyűlésen ez is szóba került, s egyik ifjusági szóznak beszéde során elmondta, hogy körülbelül mintegy négy évvel merült fel az Egyetemi kör kebelében az új keretezés eszméje s akkor annak elkészítésére mintegy 140 K. gyűlt egybe. A terv későbbben elaludt, míg a Mátyás szobor nagynevű megteremtője megígérte, hogy a keretet elkészíti. S ez meg is történt. Az ifjuság most azon fáradozik, hogy milyen viszonytárgyalást nyújtson a nagy művésznek ezért a halála méltó fáradozásért. A mester ugyan semmit sem kíván.

— Szent-György szoborra. Kolozsvárt, a remek kis Szent-György szobrot a jövő év Szent-György napján fogják leleplezni. A ki csak értesült arról, hogy e művészt történelmi szempontból nevezetes alkotás városunkban fel fog állítani, mindenki siet hozzájárulni, dr. Gergely Albert ügyvéd 10 koronát, dr. Rigler Gusztáv egyetemi tanár pedig esküdtészi díját ajánlotta fel a szobor létesítésére dr. Haller Károlynak. A felállításához szükséges csekély összeg, úgy látszik, rövid idő alatt össze gyűl minden mesterséges gyűjtés nélkül.

— Kolozsvár városa a Kossuth emlékére. Olvasóink emlékezni fognak arra, hogy Kolozsvár város törvényhatósága, a szeptember 19-én tartott díszközgyűlésen elhatározta, hogy Kossuth Lajos arcképét a közgyűlési terem számára megfesteti és a Kossuth Lajos szobrárt, a város valamely közterén felállíttatja.

E tárgyban a törvényhatóság bizottságot is küldött ki. A bizottság tagjaihoz a következő levelet intézte Szvacsina Géza kir. tanácsos polgármester:

Törvényhatósági bizottságunk ez évi szept. hó 19-én Kossuth Lajos emlékére tartott díszközgyűlésen 356 jkvi. szám alatt hozott határozatát határozatilag kimondotta, hogy Kossuth Lajos emlékére Kolozsvárt egy később kijelölendő alkalmas helyen szobrot állít és a városház nagy terme részére Kossuth Lajos arcképét megfesteti. A szobor létesítése és az arckép megfestési munkálatainak előkészítésére a díszközgyűlés egy bizottságot alakított melynek tagjait t. czímet is megválasztotta. Midőn erről hivatalos tisztelettel értesítjük, egyben megjegyezzük, hogy az alakuló gyűlésre a polgármester külön fogja a bizottsági tag urát meghívni.

Kolozsvár sz. kir. város tanácsának 1902-évi okt. hó 21-én tartott üléséből.

Szvacsina Géza,
kir. tan. polgármester.

— Tanulmányi kirándulás. A kolozsvári tudomány egyetem történet szakoszt. hallgatói igen érdekes és tanulságos „historikus kirándulást” tettek folyó hó 21—22-én Szádeczky Lajos dr. egyetemi tanár vezetésével, az elvett tartva szem előtt, hogy a történelemmel foglalkozóknak sokat kell utazzanak, hogy a saját szemekkel láthassák a nagy események színhelyét, hogy a nevezetesebb csatákat a helyszínen tanulmányozzák.

Az első állomás Marosdéce volt, honnan a történelmi nevezetesség „nagyenyedi két füzfa” helyének megtekintése után a miriszlói csatánál értezték, hol 1600 szept. 18-án a Bástia 6000 emberével egyesült 12 ezernyi erdélyi sereg leverte Mihály havasalföldi vajda 30—32 ezernyi hadát, melyben főlős számmal voltak a székelyek is, kiket Mihály vajda azzal csalogatott táborába — hogy egy általa hamisított királyi rendeletben régi kiváltságai visszatérésével kezesztette őket. Az erdélyi sereg győzelmét a Miriszló falu régi helyén álló emlékoszlop hirdeti, melyet ez év szept. 18-án leplezték le székelyek körüli ünnepségek keretében. A csatátér alapos tanulmányozása és megbeszélése után Nagyenyedre ment gyalog a kiránduló csapat, melyet a kollegium tanárai Váró Ferenczel élőkön fogadtak szíves vendégszeretettel. Nagyenyeden a kollegium gazdag könyvtárát és muzeumát tekintették meg, majd a művészettörténelmi becseslő bíró régi rég. templomát, azután pedig az Alpár Ignác terve szerint készült remek ugynevezett Rákoczi-stíli megyeház tornyából élveztek a gyönyörű kilátást.

Nagyváradról másnap Gyulafehérvárra mentek át a kirándulók, hol Korády, Cserni dr. és Bartalis József tanárok kalauzálása mellett megtekintették a székesegyházat s annak kiváló műemlékeit, Hunyady János, Izabella, János Zsigmond stb. sarkophagjait, a régi fejedelmi udvar, lakóházakat, a híres Baththyány-könyvtár, mely a kétféle sas védőszárnyai alatt épen maradt a háborús időkben míg az egyfejtű erdélyi turul nem tudta meg védeni a nagyenyedi gazdag könyvtárt a nagy pusztítástól, melyet az oláhok ott elkövettek. Igen érdekes nevezetessége a városnak a csillagvizsgáló torony is, melyről főléségek kilátás nyílik a Maros völgyére, a szent-imrei csataterre, hol Kemény Simon hősiesség önfeláldozása és Hunyady ügyes takatúája megsemmisítette a hatalmas török sereget 1442-ben. Miután a vár építését is megtekintették, otthagya a kétféle sas sárgafekete bírodalmát, vidám kedvvel és fáradságot nem ismerő derék tanárunk, Szá-

deczky Lajos dr. utmutatásai mellett tudásban gazdagodva tértek vissza Kolozsvárra.

— A szépművészeti társaság. Képkiallítása, szép időben nyitva van naponként d. e. 10 órától d. u. 2 óráig. Vasárnap d. u. 5 órától 8-ig vilamos világítás lesz.

— A ref. teológia hangversenye. Az ev. ref. theol. fakultás internatusának „Ének és Zene egylete” november 9-én délután, az ez időtáiban összeült egyházközségi közgyűlés alkalmával — ez évben is nagyszabású hangversenyt fog rendezni. A hangversenyen közrefognak működni: Benedek Elek, ez a vérbeli erdélyi és székely művésze az írásmak, ki is nagy értékű felolvasást fog tartani. — továbbá Szász Edith kisasszony művészi zongorajátékával s a vegyeskar hölgy tagjai, névszerint: Szölösi Attiláné, Tattás Ferenczné, Nagy Lászlóné urasszonyok és Bácsenszki Rózsika, Gámentzy Irénke, Ince Miczike, Kenessey Ida, Novák Adél, Novák Marcsa, Sütő Gizike, Szeszkál Ilonka, Török Annuska, Tattás Margit, Szász Edith, Zachajkiewicz Irén és Zachajkiewicz Gizi kisasszonyok.

A rendezőbizottság élén az „Ének és Zene-egylet” tevékeny elnökével, buzgóan fáradozik a hangverseny sikerén.

Előre is felhívjuk olvasóink figyelmét a jőhírű és élvezetesnek ígérkező hangversenyre.

— Elnökválasztás az Egyetemi Körben. Pálffy József lemondása következtében megürlt elnöki székét tegnap töltötték be az Egyetemi Kör olvasó termében tartott rendes ifjusági közgyűlésen, Bizonyára mély sajnálkozással vette tudomásul egy a választmány, mint az ifjuság az Egyetemi Kör megválasztott elnökének távozását, melyet nagy elfoglaltságával indokolt. Kissé szerény érdeklődés mellett kezdődött meg a gyűlés d. u. 5 órakor, de a mint élesebb, puszkaporosabbá vált a hangulat — folyton telt a nagy terem, míg mikor elnökválasztásra került a közgyűlés többi tárgyainak megvitatása után a sor, egészen zsufolt lön. A gyűlés lefolyása a következő volt:

Öt órakor bevonult a választmány az Egyetemi Körbe kísérve az ifjuság egy csekély töredékétől. Az elnöki tisztelet Ady Lajos ideai másodelnök végezte. Jegyzett Vincze Ödön. Szántho Vitas gondosan elkészített titkári jelentésének felolvasása után annak egyes pontjai körül megindult a vita, melyet Benkó Sándor hozzászólása nagyon elmeresített. A hangulat egyben puszkaporossá lön különösen akkor, midőn szőnyegre került, hogy az ifjuság a Mátyás-ünnep alkalmával, a város, de a választmány részéről is negligenciában részesült. Tüzes szói szónokok, interpellálók egész serege vitte küzdelembé meggyőződését, elveit. Az elnöki csengő sem győzte lecsön-desíteni a kedélyeket, melyek már-már oly féktelenekké lőnek, hogy majd a gyűlés felfüggesztése lön kívánatos. Egyes indítványok után végre mégis sikerült a kavardást annyira csilapítani, hogy a gyűlés főképp fontos és érdemleges pontjához az elnökválasztáshoz s egy jogkari választmányi tag megválasztására térhettek át. A legkomolyabb jelölt, Ady Lajos pártja látható többségben volt. A kandidáló bizottság egyedül őt jelölte s így a gyűlés egyhangulag meg is választotta. A megüresedett választmányi tagságot Szőke Sándor joghallgatónál töltötték be. A gyűlést Benke Antal korálnok háromnegyed hét órakor rekesztette be.

— Esküvő. Dr. Farkas Árpád Torda-Aranyos megyei árvászéki elnök, Felső-vályi Vincze Arával folyó hó 27-én tartják esküvőjüket N.-Enyeden.

— Az egyiptomi kolera. Junius óta szakadatlanul dühöng Egyiptomban a kolera. Kairói jelentések szerint a vész eddig több mint 42.000 embert pusztított el. Szeptemberben volt a legerősebb járvány, amikor naponta 1500—1700 eset is előfordult. Október vége felé ez a szám 100—120-ra esett. Kairóban, Alexandriában és Rosettében is nagy pusztításokat csinált a kolera, amely most kezd csökkenni. A városokban már egészen móló félben van.

— Nagy sikkesztás Berlinben. A mostanában szép rekordot elért sikkesztások között nem épen az utolsó az, amelyről Berlinből ad hírt a táviró. Az odaváló Izrael-féle nagykereskedésben ugyanis véletlenül grás sikkesztásnak jöttek nyomára. A sikkesztást a Besas-tervérek, Gyula és Bertalan, a czég régi alkalmazottai követték el, akik hamisított megrendelő jegyekkel 750.000 márká erejűt károsították meg főnökeiket. Besas Gyula harmincz év óta könyvelője az Izrael czégnek, Bertalan pedig pénztárosa. Az idősbeik tervéreknak a czégben 50.000 márkája volt elhelyezve, egy berlini banknál pedig 350.000 márká letétjét őrizik. Emleítésre méltó, hogy az Izrael-czég egyik főnöke harmincz esztendővel ezelőt az árvalászból vette ki a Besas-tervéreket, egy bánt velük, mintha saját gyermekek lettek volna és a két fivér a czég révén gazdagodott meg.

— Malária Istriaiban és Dalmáciában. Istria és Dalmácia egyes helyein az őszi idő beköszöntével nagyban pusztít a malária. Zárából jelentik, hogy a kormány sürgőseire egy bizottság érkezett oda, hogy onnan Nonaba utazzék az ottani malária tanulmányozására. A bizottságban a helytartóság részről kiküldöttek közül a berlini egyetemek, a közigazgatás és a frankfurti egyetemek egy-egy tanára is résztvesz. A bizottság több napot tölt Nonában és további kísérletezés végett Veglária is átrándul.

— Új északarkai expedíció. Dacára a sok kudarcot vallott északarkai expedícióknak, Észak-Amerikában megint készülnének egyre Bernier kapitány parancsnoksága alatt, ki az északi Jegestenger viszonyait alaposan ismeri. Bernier azt hiszi, hogy neki föltétlenül sikerülni fog az északi sark nyílt medencéjébe behatolni s ott aztán a jégáramlatra bízni magát. Utját három télre és két nyárra tervezi. Hátjára hasznolva lesz a „Fran”-hoz, de erősen páncélozott lesz. 1903-ban indul el Vancouverből, áthalad a Behring szoroson, Port-Clarenceben elegendő számkád kutját vesz a fedélzetre s úgy folytatja útját. A hajó felszerelése a lehető legmodernebb lesz, gőze és villamos

erőre s még a drótnélküli távirót is felhasználják, hogy a 14 tagból álló expedíció egy mástól távol kutató tagjai értesíthessék egymást. Bernier azt hiszi, hogy Marconi találmánya révén az északi sark vidékéről még Norvégiába is küldhet híreket. Szóval Bernier azzal a nagy reménnyel megy utjára, hogy a mi nem sikerült Payer és Weyprechnek, Nansennek és Sverdrupnak, neki okvetlenül sikerülni fog.

— Csálás hamis fuvarlevelekkel. Bonyodalmak csálási ügyben folyat vizsgálatot a fővárosi önkormányzat, amelyben a károsult az államvasutak. Csáló-szövetkezet üzemlőrl állított ki utánvételi árúkról s hamis értesítést arról, hogy az illető városba az árú megérkezett s a czímet az utánvételi összeget befizette. A szókás az utánvételi árúknál az, hogy a pénz befizetéséről szóló receptszót, amint a teherfeladási hivatal megkapja, naponként átküldi a leszámító- és pénzváltóbankhoz, melylyel konnexionban van a feladási revény felmutatása elemében a bank folyósítja azonnal a kitüntetett összeget. Ez a gyorsaság kedvéért van így, különben a fél csak napok múlva jutna pénzéhez. A különös ebben a dologban az, hogy a családok módjukban volt a hamis értesítvényeket a teherfeladási hivatali valódi értesítvények közé becsémpézni s így hivatalos uton kerültek át a leszámító- és pénzváltó bankba, amely természetesen a legkisebb gyamu nélkül kifizette az utánvételi s a receptszót szerint az államvasut valamelyik pénztárába már befizetett összeget. A teherfeladási hivatal minden hó elsőjén számol le a bankkal. A legutóbbi, október elsőjén megtartott leszámolásnál történt, hogy a bank tizennyolcezer koronával nagyobb követelést mutatott fel, mint a teherfeladási osztály. A megejtett vizsgálat azután arra a meglepő eredményre vezetett, hogy furlagos család történt, még pedig bizonyára a teherfeladásiosztály valamelyik hivatalnokának közreműködésével; különben a hamis értesítvények nem kerülhetek volna a valódiak közé. Hogy ki a bűnös, még nem tudni; annyi azonban tény, hogy a teherfeladási iroda összes alkalmazottait — tizenhat — elbocsátottak, Bleyer Zsigmond főnök kivételével s helyükbe nőket alkalmazott az államvasutak igazgatósága. A tizennyolcezer koronányi kárt a vasut már megtérítette a banknak.

— Férjek kedvezményben részesülnek. Ezt a czímet adhatná az Egyesült-Államok annak az új rendeletnek, melyet a vám-díjazás megváltoztatásában hozott. Az E. Á. vámhivatala ugyanis érdekes újítást hozott a vámost illetőleg. Kimondotta, hogy ha egy család fő külföldi utról hazatérve ajándékokat hoz feleségének és gyermekeinek, akkor száz dollár értékig menőleg nem fizet vámost az ajándékokért. Ez a kivétel azonban csak az apára áll, mert ha az anya hoz ajándékokat férjének, vagy gyermekeinek, vagy a gyermekek szüleinek, ezek kötelesek megfizetni a rendes vámost. Amerikai férjek kihasználhatják saját előnyükre ezt az újítást. Egygyel több okuk lesz ezentul, hogy minél gyakrabban utazzanak el hazulról — ajándékokt hozni.

Mulatság.

A kolozsvári házbersegélyző egylet november hó 8-iki este egy nagyszabású Concerttel lesz egybekötve. A gazdag és változatos műsor pontjainak összeállításán az egylet buzgó hölgy tagjai már most is nagyban fáradoznak. Hétfőig a műsor teljesen össze lesz állítva, ugyan e napon küldetnek szét a meghívók is.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefontudósításai és sürgönylevelei.

Trónörökös Torontálban.

Budapest, okt. 24.

Ferencz Ferdinánd trónörökös most már ötödizben kereste fel a torontáli nádasokat, hogy néhány napig rókára és nyulra vadászson, de most történt először, hogy a trónörökös külön vadászterületet bérelt és azon tartott vadászatot. Ez elhatározásának előzményei rendkívül érdekesek. A trónörökös szíves házi gazda és nagy öröme-re szolgál, ha maga körül nagy társaságot láthat. Valahányszor azonban a mult években Écskára lejött, mindannyiszor tapasztalnia kellett, hogy a megye főurai a Csekonics és Karátszonyi grófok, valamint a többi előkelőségek bizonyos tartozkodást tanúsítanak, aminek magyarázata abban keresendő, hogy a trónörökös, mint Harnoncsurt félix gróf vendége időzött Écskán, akihez évek óta szoros benső barátság kötelei fűzik. A visszony a gróf és megye közt letelepedése óta nem a legjobbat és így a trónörököst sem részesítették abban a fogadtatásban, mely magas személyét megilleti, mert a fenéséges ur nem az ő vendéki volt, most, hogy a trónörökös maga bérelt vadászterületet, a kanapé proccessus tárgyalanná válik.

A közigazgatás egyszerűsítése.

Budapest, okt. 24.

A közigazgatás egyszerűsítésére vonatkozó miniszteri rendeletek egy része, különösen azok, melyek a vármegyey, árvászéki, pénztári és számvédezőségi ügyekre vonatkoznak, már a legközelebbi napokban közzé fog tétni.

Az uzsora-törvény novellája.

Budapest, október 24.

A Magyar Gazdaszövetség küldöttsége Gróf Károlyi Sándor vezetésével tegnap déli 12 órakor tisztelt Plósz Sándor igazságügyminiszternél. Gr. Károlyi Sándor köszönetét fejezte ki a szövetség nevében a miniszternek azért, hogy az uzsora-törvénynek a Gazdaszövetség által sürgetett reform-

ját kézbevette s a kidolgozott javaslatnál a szövetség által tartott értekezleten kifejezesedet alapelveket figyelmen kívül nem hagyta. Utalt arra, hogy ez nem csupán ethikai nézőpontból fontos, mert megtorolja a jogtalanságot, hanem gazdasági és szociális szempontból is, mert az ártatlan elszegényedésnek gátat vet és egész osztályokat ment meg a proletarizálástól.

Plósz Sándor igazságügyminiszter köszönetet mondott a neki osztályrészt jutott elismerésért és kifejtette, hogy a novellaris intézkedést tartja leginkább célravezetőnek s a javaslat megsezerkesztésénél az igazságnak és a jognak általános érdekei vezették. Őrül, ha a munkájában a Gazdaszövetség elismerése kíséri. Az intézkedés nem osztályok, kereseti ágak érdekében, illetőleg kárára történik, hanem a nemzet nagy érdekében.

A Gazdaszövetség küldöttsége ugyancsak tegnap tisztelt Gróf Károlyi Sándor földmívelési miniszternél s átnyújtotta a miniszternek a középirtok hitelt és a szövetségi gabonaktárakra vonatkozó előterjesztést.

Gróf Károlyi Sándor hosszabban fejtegette a czélt s rámutatott arra a nagy jelentőségre, melylyel ez az ügy ugy a közép, mint a kisbirtokosságra nézve bír.

Darányi Ignác földmívelési miniszter kijelentette, hogy szívesen fogad minden kezdeményezést, mely a gazda-osztály javát moddítja elő s biztosította a küldöttséget arról, hogy a javaslatot komoly tanulmány tárgyává teszi.

Öngyilkos törvényszéki elnök.

Budapest, okt. 24.

A Kerepesi ut és a Józsefkörút sarkán a pesti hazai takarékpénztár palotájának harmadik emeletéről ma reggel egy ember leugrott.

A zuhanásra a lakók mind kisiettek az udvarra, köztük Küry Klára is, a ki szintén a házban lakik.

Mielőtt rendőrré és orvosért futottak, a teljesen összezuzott ember iszonyu kínok között meghalt.

Egy ügyvédjelölt felismerte a szerenczétlent. Sárkány táblabírónak mondta. A rendőrség a zsebeket kikutatván, egy cédulát talált a következő felirással:

„Nevem Sárkány József, törvényszéki elnök Szolokon.

Betegség ellen legbiztosabb szer a halál.”

Ifjuság tüntetése.

Budapest, okt. 24.

Az egyetemi ifjuság tegnap este népes gyűlést tartott, a melyen a póttartalékosok behívására vonatkozó törvényjavaslat ellen tüntettek s elhatározták, hogy egy küldöttséget menesztenek Szell miniszterelnökhöz, báró Fehérváryhoz s felkérlik, hogy a javaslatot vonják vissza.

Felkérlik egyuttal a parlamenti ellenzéket is, hogy kövessen mindent el a javaslat megbuktatására. Gyűlés után az ifjuság az utcán tüntetett. A rendőrség azonban szétoszlatta.

Sztrájk.

Budapest, okt. 24.

Párizsból sürgönyzik: Dunkerqueben a sztrájkolók rak-tárolat, házakat rombolnak. Gyujtogatnak, torlaszokat emelnek. Valóságos ostrom állapot uralkodik.

A király nem enged.

Budapest, okt. 24.

Fehérvár báró honvédelmi miniszter ma jön haza Bécsből, még pedig rossz hírrel. A király és a közigazgatási kormány nem enged s szó sincs arról, hogy a póttartalékosok behívására vonatkozó törvényjavaslatot vissza vonják.

Széll Kálmán állása nagyon megvan ingatva.

Fadrusz János Zilah város díszpolgára.

Zilah, okt. 24.

Zilah város közgyűlésén Fadrusz Jánost, a Wesselényi Miklós szobrát, valamint a pogány oltárért díszpolgárnak választották.

A választásról szóló oklevelet és magyar rovás írással írták meg.

A oklevelet báró Diószeghy polgármester vezetésével küldöttség fogja átnyújtani.

Halálos ítélet.

Budapest, okt. 24.

Szofiából sürgönyzik: Sztambulov gyilkosságának pörében ma hozták meg az ítéletet.

Sztávréd Mihályt kötél általi halálra ítélték.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felölös szerkesztő és lapfőigazgató:

1025—1902.

11621—1

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közzé teszi, hogy a kolozsvári kir. törvényszék 1902. V. 7326 számú végzése következtében id. Sipos Gábor ügyvéd által képviselt Kolozsvármegyei takarékpénztár javára Kápolnai Lajos, Hirsch Hermann ellen 500 kor. s jár. erejéig 1902. évi október hó 13-án fogantatott kiadási végrehajtás útján felül s lefoglalt és 2453 kor-ra becsült következő ingóságok, u. m. butor, kocsik, ló 1—4 t. alatt nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a Kolozsvár kir. járásbíró 1902. évi V. 11.393 számú végzése folytán 258 kor. 76 fill. tökéltetésének 1902. évi júl. hó 30. napjától járó 6 százalékos kamatai, egyhármad százalékos váltó díj és eddig összesen 10 kor. 20 fill.-ben bíróság már megállapított költségek erejéig Kolozsvárt Zápolya-utca 6. sz. a. és Pap-utczában alperesek lakásán leendő eszközökre 1902. évi október hó 8-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kinttettek és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjelöléssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107 és 108 §-ai értelmében közzététel mellett a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felül foglaltatják s azokra kiadási jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kolozsvár, 1902. évi október hó 19. napján.

Pap Jenő,
kir. bír. végrehajtó.**Ló árverési hirdetmény.**

A kolozsi m. kir. állami ménes ló állományából folyó évi október hó 29-én délelőtti 10 órakor Kolozsváron a lóvásártéren
1 darab ménesbeli kanca szópós csikóval
2 „ négyéves kora ménesbeli kanca
9 „ különböző kora használati kanca illetve kezelt nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőknek azonnali készpénzfizetés ellenében eladottnak.

Vevők a vételáron felül minden egyes megvett ló után 2 korona kötőfék pénzt és III-ad fokú bélyegilletéket tartoznak fizetni.

Kolozspusztá, u. p. Kolozs, október hó.

M. kir. állami
ménesgazdagság intézősége.

1150 2—3

A Ditrói Mór-féle
Majális-utczai**Házastelek**! egészen vagy részben
eladó!!Értekezhetni a tulajdonossal Budapest—
Vigszínház.

1158 1—3

Szám. 444—1902.

v. g.

Hirdetmény.

Kolozsvár szab. kir. város Tanácsának 23249—1902. szám alatt kelt rendelete alapján alólírott város gazda ezennel közzé teszi, hogy a város tulajdonát képező állatok közül:

- 19 darab igás ökör,
- 3 darab tenyésztő bika,
- 1 darab kanca csikóval,

folyó évi október hó 29-ik napján d. e. 10 óra-

kor a vásártéren és ott a helyszínen megállapítandó becsár szerint nyilvános árverésen el fog adni.

Érdeklődők figyelmeztetnek hogy a most uralkodó szá- és köröm fájás miatt a város jelenleg zár alatt s így a vásár esetén a fennebb körülírt állatokat a város területéről ez idő szerint nem szabad kihajtani.

Kolozsvárt, 1902. október 20-án.

1157 1—1

Czegez Gyula,
város gazda.

A bányához jó ut vezet.

**Olcsó építési
* anyag**

A Smid-féle Zöldsapka melletti kőbányában felhalmozódott épülő száraz nagy darabokból álló

falkő

helyszíne miatt az eddigi
6 frt helyett poton áron**2 frt 50 krért eladó.**Bárczák válthatók
1156 1—6 Emke-tér 10.**Erdélyrészi Építőtársaság.**

A bányához jó ut vezet.

KOLOZSVÁRI

Takarékpénztár és Hitelbank

RESZVÉNYTÁRSASÁG.

Alaptőkéje 1.200.000 korona teljesen befizetve.

Irodák:

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 7. sz.
saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskére vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat, utalványokat, checkeket és kisorsolt értékeket olcsón számítól le.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt kolozsvári házakra és földbirtokra.

Előleget ad értékpapírokra, értékpapírokat, érmekeket vesz és elad saját és idegen számlára.

Zálogháza (bejárt a király-utca felől) délelőtti 8—12-ig, délután pedig 3—5-ig áll a közönség rendelkezésére és előleget ad ékszerre és ingóságokra.

Aruraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezeli a betárolt árukat és azokra előleget adnak 74. 75—*

Ugyanott

The Gresham Életbiztosító Társaság
Vezérigazgatója.

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 7. sz.

**Üzlet eladó
vagy társkerestetik.**

Gyulafehérvárt a főtéren 30 év óta fennálló és nagy vevőkörnek örvendő első rangú

női és férfi divatkereskedés

családi ügyekért eladó vagy egy fiatal üzlettárs keresetlik.

Levelek e lap kiadóhivatalához intézendők. 1070. 8—8.

Must-eladás.

A nagy-nyenyed ev. ref. Bethlen-kollégium
Már az ő szőlőjében f. év november hó 1-én és követ-kező napjain leszűrtetendő termésből a kollégium részébe jutó mintegy 90—100 hektóliternyi

Rizling, Som,
Muskotály,
Tramini.

és más vegyes fajú must, f. év november 3-án d. e. 10 órakor megtartandó nyilvános árverés útján elfog adni.

Kiküldési ár: Hektóliterenként 50 korona.
Bánatpénz 400 korona.

Az árverés Nagy-Enyeden, a kollégium jószágigazgatósági irodájában fog megtartatni, hol a részletek feltételei korábban is megismerhetők.

Nagy-Enyed, 1902. október 18.

1141 3—3

A Bethlen-Kollégium
jogügyi- és jószágigazgatósága.**Nagyságos asszonyom!**

Van szerencsém értesíteni, hogy az őszi és téli idényre összes újdonságaim megérkeztek. Raktáromon kizárólagosan az összes cikkekkel exclusivitást tartva szem előtt, úgy gyapju ruha kelmékben, selymek, mosóbáronyok és Velerek, elsőrendű vászon és asztalneműek, Paplanok, ággyerítők, ággyen-műek és kész menyasszonyi kelengyék választéka oly meglepő, hogy a legmagasabb igényeknek is meg tudok felelni.

Helyén valónak tartom az előnyös vételek közül néhányat felsorolni.

Nagyraecsiú látogatását és további kitüntető bizalmát kérem 914. 20—x.

Kiváló tisztelettel.

Herskovits J. Mór,
Unió-utca 6 szám.

Az őszi és téli idényre beérkeztek a legjobb és legmegbízhatóbb áruim.
Van szerencsém értesíteni a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani legújabb párizsi modelleimet, selyem, tennisz és gyapju blousonokban selyem, szörme és gyapju szoknyákban.
Kizárólagos nagy raktár
Smyrna, Argaman, Axminster és
Velvet szőnyegekben.
Ágyterítők, csipke függönyök és
paplanok.

Legolcsóbb árak.

ÁKONTZ SÁNDOR Erdélyrészi
legregibb
Kézimunka, Kötöt és Rövidaru Raktára
Kolozsvárt, Mátyás király-tér, Saját ház.

Ajánlja

kézimunka újdonságait

ugysintén az összes hozzávaló szövet és

fonalait.

Béllés, Peltische, Zsinor, galandok és szabó
kellékekből.

Határozott árak, pontos kiszolgálás.

Vidéki megrendeléseket azonnal és pontosan
teljesít. 866. 25—50.

A ki téli tűzifa szükségletét idejekorán fedezni
kívánja, ne mulassza el

Stotter Jakab tűzifa raktárát

Fe enoz József-ut 41 szám alatt,

megtekintni, a hol

4 □ méter I. osztályú bükkfa házhoz szállítva	22 K.
4 □ m. válogatott vastag hánthott	24 K.
Teljes 4 □ méter I. oszt. bükkfa felaprítva és házhoz szállítva	26 K.
Teljes 4 □ méter válogatott vastag hánthott fa felaprítva és házhoz szállítva	27 K.
100 kg kurtára aprított I. oszt. bükkfa 500 kg-tól felfebb	1 K. 50 f.

megrendelhető.

Nagyobb megrendelésnél, megállapodás szerint,
kedvező fizetési feltételek.

Telefon szám 267. 19—30

140 cm. sz. Divat aug. Costum ruhakelme söt. szürke fehér csomos mtr.	frt. 2.90
120 cm. széles legfinomabb „Dámantsich“ fekete, orém és összes divatszínű mtr.	frt. 1.65
120 cm. széles Csínvat szövésű „homespun“ és durva szövésű angol kelmék, főleg s. szürke szín, a legdivatosabb mtr.	frt. 1.50
140 cm. széles Tiroli Loden	frt. 1.10—1.45
120 cm. széles leányruhákra alkalmas különösen iskolai ruhákra kis és nagy kockás „merino gyapju kelme	kr. 85—95
80 cm. szél. Tennis flanel 30 színben 1 mtr.	kr. 17½
1. rendű minőségű Glória selyem öngömmel	kr. 52
Legtartósabb és legújabb Luisien selyem	frt. 1.15
„Taffota“ selyem minden színben	kr. 95
Glacé selyem	frt. 1.50
Legújabb gyönyörű ajour selyem színházi blousokra	frt. 1.25
Taffota csíkos selyem divatszínű Blousokra	kr. 95—110
Mosó bárony legújabb minták és színek	kr. 85
Egy vég Lánczfonal vászon 23 méter	frt. 5.50
6 drb. Flanel törölő	1 kor.

Gyári raktár:

Első minőségű vásznakból.

Asztal és ággyenmüekből.

Menyasszonyi kelengyék

a legolcsóbbtól a legmagasabb árig készen raktáron vannak. Megrendelés szerint bármilyen kényes izlésnek megfelelően pontosan elkészítik. 945. 46—x.
Magamat továbbra is a n. é. közönség b. pártfogásába ajánlom kiváló tisztelettel

ZSIRAI MÓR fehérmű és kelen-
gye áruház.

Legolcsóbb árak.

„Ellenzék“ könyvnyomda

„ELLENZÉK“ politikai napilap
KIADÓHIVATALA.

Kolozsvárt,
Deák Ferencz-utca 33. szám.

Telefonszám 233.

Ajánlja az újabb időben gazdagon és a legmodernebb anyagokkal
dúsan felszerelt

Könyvnyomdáját,

mely különösen alkalmas minden olyan nyomtatványok előállítására, melyeknek az izléses külső belbecsét is emelni van hivatva; de éppen olyan csinnal és lehető jutányos árban készít mindennemű egyszerűbb nyomtatványokat is és ezeknek nemcsak csinos, hibátlan, hanem gyors előállításáért is felelősséget vállal.

Vidéki megrendeléseket a legpontosabban teljesít.

IRODALMI MÜVEK
FÜZETEK
HETI LAPOK
ISKOLAI ÉRTESÍTŐK
RÉSZVÉNYEK
ZÁRSZÁMADÁSOK
TÁBLÁZATOK
OKLEVELEK
ÜDVÖZLŐ IRATOK
BÁLI MEGHÍVÓK
TÁNCZRENDEK
KÖRLEVELEK
SZÁMLÁK
CZÉG KÁRTYÁK
ÁRJEGYZÉKEK
NÉVJEGYEK